

Список використаних джерел

1. Прадід Ю. Ф. Юридична лінгвістика та деякі актуальні проблеми законодавчої практики / Ю. Ф. Прадід // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ ім. 10-річчя незалежності України. – 2002 – Вип. 1. – с. 120–126.
2. Пелепейченко Л. Н. Основи теорії мовної комунікації / Л. Н. Пелепейченко. – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2007. – 130 с.
3. Штерн І. Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енциклопедичний словник / І. Б. Штерн. – Київ : АртЕк, 1998. – с. 191–193.
4. Діомідова О.Ю. Сучасна юридична лінгвістика: перспективи розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sociolinguistics.lnu.edu.ua/ua/issues/05/03.pdf>.
5. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія : [навч. посіб.] / Н. В. Артикуца // 2-ге вид. – Київ : СтилоС, 2004. – 277 с.
6. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс. Мова, культура, влада / Г. М. Яворська; НАН України. Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. – Київ : Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні, 2000. – 286 с.
7. Діомідова О.Ю. Монографія / Еволюція мовного дискурсу в судових промовах видатних юристів ХІХ–ХХ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10492/1/Diomidova_2015_mon.pdf.
8. Артикуца Н. В. Законодавчий текст як предмет лінгвістичної експертизи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2462/Artykytsa_Zakonod_tekst.pdf;jsessionid=40938F8DF8F73EB3414381B12FCA65D1?sequence=1.

Курята Катерина Леонідівна,

ад'юнкт відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ТЕРМІН «ХУЛІГАНСТВО»: ЕТИМОЛОГІЯ, ВИТОКИ ТА ЗАКРІПЛЕННЯ В ЗАКОНОДАВСТВІ

Здавна мовознавців і правознавців цікавили особливості взаємозв'язку мови і права. З процесами євроінтеграції України почали розвиватися нові засоби комунікації, а вітчизняне законодавство почало адаптуватися до вимог європейського права. Це зумовлює актуальність питання міжмовної

комунікації у сфері права. Право навіть за своїм походженням пов'язане з мовою – воно об'єктивується в мові та через мову пізнається, воно оперує «правилами, убраними у форму правової мови» [3, с. 12]. Вміння правильно тлумачити терміни, а також розуміти їх походження дає змогу чітко усвідомлювати їх значення. Таким чином, питання етимології та витоків терміна «хуліганство» не варто залишати без уваги.

Тлумачний словник української мови визначає хуліганство як грубе порушення правил громадського порядку, загальноприйнятих норм поведінки, що є виявом неповаги до суспільства, до гідності людини [2].

Відповідно до статті 296 Кримінального кодексу України, хуліганство – грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом [1].

Є декілька версій щодо походження цього терміна. Слово хуліган має англійське коріння. За однією з версій, Патрик Хуліхен (Patrick Houlihan) – відомий лондонський забіяка, який доставляв багато клопоту жителям свого міста і поліцейським. Згодом це прізвище стало прозвиськом, а саме слово – міжнародним. Сам Патрик Хуліхен був ірландцем, а в ірландській мові «hooley» – це галаслива алкогольна вечірка.

У західних країнах термін «хуліганство», як правило, застосовується щодо вболівальників спортивних ігор, здебільшого футболу. Люди під час матчів, в більшості випадків під впливом алкоголю, починають вигукувати нецензурні слова, здійснювати галас і бійку. Саме таких осіб в Європі прийнято називати хуліганамі.

За іншою версією, термін «хуліганство» походить від назви цілої вуличної банди «Hooley gang» у північному районі Лондона – Іслінгтон (Islington). Незабаром прізвище розбійників увійшло в лексику лондонців, які почали так називати міських бешкетників і всіх тих, хто бунтував проти усталених порядків. Особливо широко слово «хуліган» використовували в південно-східній частині столиці Британської імперії. Остаточно воно закріпилося в англійській мові завдяки популярній гумористичній пісні 90-х років XIX століття, головним героєм якої був Патрик Хуліган. А через деякий час одна з газет зробила недолугого Хулігана персонажем серії карикатур, анекдотів і пародій.

Ця банда мала особливості в одязі, поведінці, мові. Вони не були схожими на всіх. Уже у передреволюційній і постреволюційній Росії хуліганство було чимось на зразок

напівкримінальної молодіжної субкультури (на зразок сучасного «гопництва»), поширеної насамперед у робочих передмістях, і звідти вона вже проникла в село. Тоді, наприклад, петербурзького хулігана можна було впізнати за кашкетом, з-під якого видно було чубчик у вигляді свинячого хвостика, червоною фуфайкою, штанами, високими чоботами, цигаркою, що звисає з нижньої губи.

Також є версія, що в слові «хуліган» в англійському варіанті другий склад «ган» звучав як «gun», тобто пістолет, зброя. Саме це давало підстави протиправні дії із застосуванням зброї кваліфікувати як хуліганство. Покарання за цей злочин передбачено в кримінальних кодексах ряду країн, зокрема України, Білорусії, Узбекистану і Казахстану. У Кримінальному кодексі УРСР стаття про хуліганство з'явилася навіть на декілька місяців раніше освіти СРСР в 1922 році. У Кримінальному кодексі 1922 року хуліганство вже відокремлювалося від бандитизму і визначалося як «пустотливі, безцільні, зв'язані з явним проявом неповаги до окремих громадянам або суспільству в цілому дії». Проте, молоде радянське законодавство мало багато прогалин, тому найрізноманітніші дрібні злочини і проступки, в тому числі із застосуванням зброї, стали поступово де-факто кваліфікуватися як хуліганство. У сучасному Кримінальному кодексі України покарання за хуліганство із застосуванням вогнепальної або холодної зброї чи іншого предмета, спеціально пристосованого або заздалегідь заготовленого для завдання тілесних ушкоджень, передбачено ч. 4 ст. 296.

Сьогодні термін «хуліганство» знайшов своє відображення не тільки в кримінальному праві багатьох країн, але й в адміністративному законодавстві. В Україні він закріплений у ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення під назвою «Дрібне хуліганство».

Аналізуючи різні версії походження слова та точки зору вітчизняних і зарубіжних вчених, можна дійти висновку, що хуліганство як вид злочинності існує вже більше двохсот років. Хоча достовірно і невідомо як з'явився цей термін, проте він міцно закріпився в законодавстві як України, так і багатьох інших країн. У нормативно-правових актах будь-якої держави хуліганство є суспільно небезпечним діянням. Воно може проявлятися в різних формах і залежно від характеру за нього передбачена кримінальна, адміністративна, а в деяких випадках і дисциплінарна відповідальність.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Кодекс України. Кодекс. Закон від 05.04.2001 № 2341-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25–26, ст. 131. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page9>.

2. Академічний тлумачний словник української мови. Онлайнова версія академічного тлумачного «Словника української мови» в 11 томах (1970–1980). URL: <http://sum.in.ua>.

3. Любченко М. І. Юридична термінологія : поняття, особливості, види : монографія / М. І. Любченко. Харків : ТОВ «ВИД-ВО ПРАВА ЛЮДИНИ», 2015. 280 с.

Кушнір Ірина Павлівна,

докторант докторантури Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, кандидат юридичних наук

ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Розвиток інформаційних відносин зумовлений інтенсивним зростанням ролі інформаційного суспільства, загальною інформатизацією приватної та публічної сфери й потребами гарантування забезпечення інформаційних прав усіх суб'єктів цих відносин, потребує законодавчого удосконалення юридичної термінології.

Тільки точність та однозначність термінів і понять дозволять найбільш коректно сформулювати зміст того чи іншого правового інституту і забезпечити культуру правового регулювання в певній галузі правових відносин, тому що вироблення уніфікованих дефініцій в праві взагалі є однією із важливих завдань законодавчої і в цілому нормотворчої практики [1, с. 385]. В Україні вважають, що вирішення проблем нормативно-правового забезпечення інформаційних відносин можливе на основі ситуативного реагування. Певні проблеми правового врегулювання суспільних відносин у цій сфері вирішуються в окремих законах та підзаконних нормативних актах досить фрагментарно, низка юридичних норм, які прямо або опосередковано регулюють суспільні відносини у сфері інформаційно-комунікаційних відносин, концептуально не узгоджені між собою [2, с. 203].